

Vid "utgrävningsarbete" i Lignas arkiv inför 70-årsjubiléet har "Sagan om Ligna Båtsällskap" och "LBS klubbhus" påträffats.

Texterna är skrivna av en person som var med när allt startade!

Texterna är undertecknade av "Gammal medlem" och "Curre". Vem är då det?

Jag är nästan säker på att det är Curt Hammar, en profil i klubben som under många år var kassör.

Curre skriver i kap. 2 om att han har en tvåtaktsmotor och om sina resor till Bockholmen.

Han hade under många år en ganska liten båt med utombordsmotor (de var ju alla tvåtaktare förr i tiden) och han hade släktingar på Bockholmen (den som ligger i närheten av Stavsudda).

Texterna är förmodligen skrivna för att publiceras i klubbens tidning. Eftersom han nämner rivningen av klubbhuset och flytten till Tanto Sjögård så är texterna skrivna någongång på 1970-talet.

Jag har, i samband med digitaliseringen av materialet, tillåtet mig att på några få ställen varsamt bearbeta texten för att den skall bli lättare att förstå sig på.

5/5-2011

Pelle Bodin

Sagan om Ligna båtsällskap.

Kap. 1

Det var en gång ett båtsällskap, som inte fanns. Det var länge sen, jag tror 1939. Det var då några båtägare samlats vid Årsta strand för att diskutera båtar, bryggor och framför allt uppläggningsplatser. En del var medlemmar i LBK = Liljeholmens Båtklubb, medan andra hade egna bryggor utmed stranden. De förhyrde kajplatser av Hamnstyrelsen i Stockholm.

Nedanför Hornsplan fanns då ett öppet fält mellan Ligna Brädgård och Södra skrotupplaget. Denna plats arrenderades vintertid av en person som gick under smeknamnet "Ljugar – August". Av honom kunde man få hyra uppläggningsplats för sin båt.

August basade själv för uppdragningarna såväl som sjösättningarna och samtliga båtägare fick hjälpa till. När båtarna väl kommit på plats respektive sjösatts, räknades båtarna och då skulle det ligga lika många hel- respektive halv-litrar på planen, som antalet båtar som hanterats under dagen - båtens storlek bestämde flaskstorleken. Vi talar här om hel- och halv-litrar och om en vara som var ransonerad d.v.s. på bok.

Bland de personer som var intresserade av inträde i det nya sällskapet var artikelskrivaren, som då förhyrde bryggplats i andra hand av en medlem i LBK som hette Olsson. Platsen var belägen på järnvägsbanken längst ut där det nu är en bensinstation. Olssons måg gav mig detta tips om bildandet av ett nytt båtsällskap, varvid jag fick notera mig på en lista.

Någon klubblokal fanns inte utan de förhyrde en café-lokal på Bergsundsgatan vid namn La-Porta. Där hade vi våra möten de första åren.

På båtplanen fanns 2 st. skjul som sköttes av allas vår "Blomman". Han hette egentligen Blomgren och var maskinist på Dillströms, där han även hade sin bostad. Till Blomman kunde man lämna alla sina bekymmer för han var ärligheten själv. Han var utbildad guldsmed, men för övrigt var han en hjälpsam hand och omtyckt av alla. "Heder åt gamla Blomman!"

August hade glömt att betala arrendet för planen ett år, och det blev vårt tillfälle att förhyra planen, vårt första lyckokast. Vi hade nu en egen uppläggningsplats för våra båtar.

Vid slipplatsen fanns ett ankarspel där vi med handkraft fick dra upp båtarna. Slipvagnen var tvåhjulig, men sedermera fick vi en större på 4 hjul som tillverkades av händiga medlemmar. Det var mycket händigt folk med i sällskapet, snickare, målare och smeder och alla led av arbetsvilja och glädje. Den vanliga ersättningen var "tack skall du ha för hjälpen å så ett riktigt handslag".

För att inte göra sagan allt för tråkig, får jag berätta en episod som inträffade en vår.

På hösten före hade sällskapet med viss tvekan åtagit sig att slipa en utomstående båt som hade fel på sin propeller tror jag. Båten var alltför tung för vår slip, så rälsen krökte sig under den stora belastningen. Jag vill minnas att båten fick ligga kvar på vagnen hela vintern.

När våren kom och vi skulle sjösätta våra båtar måste först rälsen lagas i vattnet. Vi fick i all hast skaffa fram en sjödykare som kunde åtaga sig jobbet.

Vi fick turas om att sköta luftpumpen till dykaren, arbetet tog flera dagar, men det var Pingst så en del hade tagit ledigt för att hjälpa till. Mycket folk hade samlats på stranden och på Liljeholmsbron för att se arbetets gång.

Vid ett tillfälle kom han upp till oss i båten å var som vi säger på ren svenska "Pissnödig". Vi fick i all hast hjälpa honom av med dykardräkten. Något träd hade vi inte i båten att gömma sig bakom, varför han till allas beskådande fick uträta vad som nödvändigt var framför öppen ridå.

Ja jobbet blev välgjort med slipen, å jag kan ej minnas att vi haft några större reparationer sedan på den.

Det handdrivna spelet fick så småningom en råoljemotor.

Båtarna var inte så stora på den tiden. De större var av Pettersonstyp ca. 8 m.

Vad vi hade svårigheter med, var de segelbåtar som fanns i sällskapet. En särskild vagga tillverkades för dessa båtar, så att den ömtåliga kölen ej skulle skadas. Båten fick rullas av slipvagnen med tillhjälp av järnrör som förflyttades varefter båten så småningom hamnade nere på marken. Segelbåtar kunde ej läggas på vår plan utan fick ligga kvar vid stranden i slipens närhet.

Uppläggningsplatsen var helt öppen, men så småningom fick vi ett staket av järntråd och stolpar som skydd. Tyvärr så hände det alltför ofta att det revs ner av förbifarande fordon. Ingången till planen var vid de två skjulen där Blomman regerade och höll reda på de verktyg som sällskapet fick förfoga över. Det var inte så vanligt att man hyrde eller hade egen presenning utan täckningen var i regel luckor eller plåtar som man lade över båtarna samt tjärpapp över det hela. Mindre båtar lades med kölen i vädret och det förekom att de fick ligga otäckta.

Vårt nästa bekymmer var brygga. En del hade sina egna bryggor kvar som de hyrde tomtmark för av Hamnstyrelsen. Vid stranden ungefär där det nu finns ett stort hål i berget nedanför kolonierna, var vår första långbrygga som vi byggde vintertid så att vi kunde gå på isen. Vissa fotografier finns kvar i klubbens ägo. En egen pålkran tillverkades för bryggbygget, och bryggan växte med åren för att giva plats åt nya medlemmar. Sedermera fick vi ett arrende att överta den gamla och förfallna Lignakajen men det får bli ett senare kapitel. Fortsättning följer i nästa nummer.

Kap. 2

Vi skriver nu år 1941. Vi hade då en interimstyrelse för att starta en båtklubb. Tiderna var bistra för oss båtägare, det var körförbud för fritidsbåtar. Bensinen var ransonerad för nyttotrafiken, så det var att ta årona till hjälp för att komma till Årsta holmar som då var ett mål för söndagens utflykt. Fria lördagar existerade ej. De flesta satte ändå sina båtar i sjön, för de mådde bättre av att ligga i sjön än att spricka sönder på land i solen. Några plastbåtar existerade inte på den tiden.

Den som hade ett landställe beläget på en ö utan andra kommunikationer kunde i trängande fall få körtillstånd och en tilldelning på 1 liter olja per sommar, men det viktigaste var körtillståndet.

Personligen hade jag tillstånd att köra Stockholm – Bockholmen, men det stod ingen position och det finns ju flera Bockholmen såväl i Stockholms skärgård som i Mälaren. Beträffande oljan så köpte jag svart olja d.v.s. spillolja, och som jag hade en tvåtaktare så skaffade jag en droppkopp som placerades på förgasaren, och den smörjningen räckte till.

Drivmedlet var Carbid, å gasklockan tillverkades av en 25 l damejeanne utan botten samt en mjölkbinge från ett skrotupplag.

25 kg Carbid för 11:50 räckte till en resa Stockholm – N. Stavsudda tur och retur. Å där fanns riktigt fin olja att köpa. Så 30 kg Carbid hade räckt till Västerö, men för oss existerade inte Västerö då.

Sedermera kom det till ett ersättningsbränsle som hette Trädestillat och som såldes av Hans Osterman. Produkten var avsedd för dåtidens DKW bilar. Det gick även att köra på terpentiner eller rödsprit m.m.

En del större båtar hade monterat gengasaggregat av märket Storebro eller Svedlund på akterdäck och dessa laddades med träkol. Senare kom Imbert som man laddade med vanliga kvistar eller ved. En av våra medlemmar hade byggt in en ångmaskin i sin båt, å svärfar var maskinist och portvakt så där kunde han komma över kol.

Det gick ej så fort men huvudsaken var att man slapp ro. Det var heller ingen trängsel om landningsplatser för att ankra, och en resa till Waxholm betraktades som långtur, Ja jag hoppas vi slipper uppleva dessa tider igen. Slut för denna gång, vi hörs och syns.

Gammal medlem.

LBS Klubbhus.

Vårt första klubbhus var ej stort, men vi var i behov av ett samlingsrum för våra göromål. Man ville ha ett krypin att sitta i under höst och vårgöromålen. I det hus som vi fick arrendera, i samband med att vi fick hyra en uppläggningsplan för våra båtar, kunde man i bästa fall samsas tio stycken kring ett bord. Husets öppna del var betydligt större, men vi hade en styrelsemedlem, Sven Strömquist, som föreslog att vi där skulle inrätta ett skjul för kanoter, som på den tiden var rätt populärt, och dessa ville man förvara under tak och under lås och bom. Det var ett 15 tal kanoter som förvarades i huset, å det gjorde att inkomsterna för hyrda kanotplatser, täckte kostnaderna för huset.

Några sammanträden fanns det ej plats för, möjligen styrelsemöten, utan för dessa fick vi hyra in oss på Café La Porta, som jag tidigare skrivit om. Jag vill minnas att årsavgiften var 15:-kronor. En styrelsemedlems arvode var lika mycket.

Tanken på ett större klubbhus stöttes och blöttes flerfaldiga gånger, men så år 1948 till 1951 byggde vi om klubbhuset. Vi slopade kanotplatsuthyrningen, byggde ordentliga väggar och golv samt förstärkte takkonstruktionen delvis med de medel som vår lottbåt givit oss. En stor och präktig storstuga med förrum och tillhörande skjutdörrar.

Jag skulle önska att detta klubbhus liksom Djurgårdens ekar kunde tala. Jag tror ej att vi haft begravning där, men däremot många fester speciellt årsfester, Julfester, höst och vårfester, för att inte tala om alla bemärkelsedagar, bröllop och Luciafester. Ja där har vi haft skoj på alla vis, å utanför har man gjort upp sina mellanhavanden som alltid har slutat med ett kamratligt handslag killar emellan, sen gick man in å fortsatte dansen.

Ett försök till spelaftnar, där tillgång till Corrone, miniatyrbiljard, Fortuna och framför allt kortspel. Vi fick tillstånd av Katarina Polisdistrikt till sådana begivenheter av Kommissarien för distriktet, men det gick ej så bra för efter fem aftnar , var jag ensam deltagare och det hela rann ut i sanden.

Då gick det bättre med navigationskurserna under instruktör Svanströms ledning. Ja det var med sorg i hjärtan, som vi fick riva ner huset, men det var roligt så länge det varade. Nu delar vi hus med ÅMK, å det är nog den bästa lösningen, som har kunnat åstadkommas för såväl LBS som ÅMK.

Hej Curre.